

גליון רל"ט
שנה ו' תשע"ז

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

תודה למשפחת קליטן על אישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

יהב חכמה לחכימין

רבי יוסי בן חלפתא היה גר בעיר ציפורי. והיה תלמיד של רבי עקיבא. מסופר: גבירה רומית אחת שאלה את רבי יוסי בן חלפתא: למה כתוב בספר דניאל "יהב חכמה לחכימין" – שהקב"ה נותן חכמה לחכמים. – למה שלא יתן לטיפשים?. אמר לה רבי יוסי: "אם יש לך תכשיט יקר, ויבואו שני אנשים, אחד עשיר ואחד עני וירצו ללוות את התכשיט. למי תלווי אותו? לעני או לעשיר?" אמרה לו: "לעשיר". שאל רבי יוסי: "למה?" אמרה: "אם יאבד העשיר את התכשיט הוא יוכל להחזיר לי כסף תמורתו – והעני מאיפה הוא ישלם!?" אמר לה רבי יוסי: "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר! אם הקב"ה היה נותן את החוכמה לטיפשים היו יושבים והוגים בה בבתי כסאות ובבתי מרחצאות שניהם מקומות מטונפים. הקב"ה נתן חכמה לחכמים שהוגים בה במקומות קדושים, כמו בבתי כנסיות ובתי מדרשות.

(עפ"י מדרש זוטא קהלת פרק א' – ז')

פרשת השבוע

הלילה אף נדנוד של נקמה בראותו את אחיו שמכרוהו והורידוהו מצרימה. ואמנם מעידה התורה: "ולא היה איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו". אז חשו וראו בעליל כל קהל הנאספים בבית המדרש שהצדיק גם חושב זאת על עצמו, שלא להתפעל כלל מן הקהל הרב ומן הכבוד הגדול שכיבדוהו.

אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם

עלה בראשית (מ"ז – ד')

הגה"ק רבי אליהו לאפיאן זיע"א סיפר, שלפני נסיעתו מליטא ללונדון עשה את הגורל של הגר"א זיע"א. (גורל זה, אמר פעם לתלמידיו, קיבל אותו מהגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א) אם לנסוע או לא? הוא האריך הרבה כיצד עושים את הגורל ומה הם התנאים להצלחתו? בגורל עלה בידו הפסוק בפרשת ויגש "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה" ואמנם זכה רבי אליהו לאפיאן לעלות לאחר שנים מאנגליה לארץ ישראל ולהרביץ בה תורה ומוסר עוד שנים רבות.

אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם לא תוסיפון לראות פני (מ"ד – כ"ג) מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א שאמר: אותם צדיקים הדואגים רק לעצמם ולעולם הבא שלהם, אומר הקב"ה "אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם" אם לא תתאמצו גם בשביל אחיכם הפשוטים וקטני הדרגה. אין לי חפץ בכם.

ויקרא הוציאו כל איש מעלי (מ"ה א') כשהתמנה הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב זיע"א להיות רבה של העיירה והוזמן לדרוש בבית הכנסת הגדול, נתאספו בני העיירה כולם, והחל את דבריו בקול חוצב להבות ואמר: בשעה שיוסף הצדיק לא יכל עוד להתאפק והוא נגלה אל אחיו, מסופר בתורה: "ויקרא הוציאו כל איש מעלי", והכוונה היא שיוסף הצדיק התפלל והתחנן על התפשטות הגשמיות, וזה היה מבוקשו "הוציאו כל איש מעלי" משמע להוציא הימנו כל כח אנושי נפשי וגשמי, שלא יחוש

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:31 ת"א: 5:32 ר"ת: 6:09

פרשת ויגש

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:15 ת"א: 4:29

לטובה. ובאמת, כך קיוו מאוד הגבאים, ולכן, בעת עריכת השולחן אצל רבי מאיר'ל, הם הושיבו את האורח החשוב ממש ליד הרבי, כדרכו בקודש בימים הטובים. ויהי, מיד כאשר נכנס הרבי לעריכת השולחן, וראה את היהודי יושב במקומו הקבוע לידו, התחיל לביישו ברבים ולצעוק עליו בקול רעש גדול: סלקו את האדם הזה ממני, למה הוא יושב כאן לידי, מי הושיב אותו כאן? והרבי הסתובב לעברו והתחיל להוכיחו ברבים: הבנן של קדושים האלו חושבים שכל העולם שייך להם... והמשיך הרבי ואמר, שבפרשת וארא (שמות ו', ג') כתיב: וארא אל אברהם יצחק ויעקב, ופירש רש"י וארא - אל האבות, ונפלאו המפרשים בכוונת רש"י, הלא הדבר ידוע שאברהם יצחק ויעקב המה "האבות", מה בא רש"י להשמיענו וארא - 'אל האבות', ברם פירוש הדבר הוא כך, רש"י הק' בא להשמיענו, שיחוס אבות בלא זכות עצמו אינו שוה כלום, ואם האדם כשלעצמו אינו חשוב - אז מה לו ולכל היחוס! וזה בא רש"י להורות לנו באמרו וארא - אל האבות, שהגם שיצחק היה בנו של אברהם ויעקב בנו של יצחק, לא החשיבו עצמם ל"בנן" של קדושים, אלא היו "אבות" לעצמם, לא רק "בנן" של קדושים, כי כאמור עיקר מעלת היחוס הוא רק כאשר חשובים בזכות עצמם באמת, ולא רק בזכות אבות... - כך אמר הרבי להאיש הזה - ובגמרו לדבר, צעק עליו "לך מכאן מיד!", וציוה לסלקו ממקומו על אתר, ודרש מגבאיו שיורידו אותו לשבת האחרון ממש בסוף השולחן, והגבאים נאלמו לשונם בדומיה, הם עמדו כמאובנים ולא יכלו לעשות את המצווה עליהם - אשר היה בעיניהם כגזירה רעה, אך לאחר שהרבי הביט עליהם בעיניו הק' בפנים מאויימות, לא היתה להם ברירה אחרת, והם ניגשו אליו והורידו אותו לשבת האחרון בשולחן הרבי.

האורח וכמוהו יתר המשתתפים בעריכת השולחן, המה ראו כן תמהו, מה פשעו ומה חטאתו, למה הנחילו הרבי מנת בזיונות מרים כלענה, ועוד בפני קהל ועדה, אך יותר מלהחריש לא יכלו לעשות מאומה בנידון. למחרת החליט היהודי שהוא חוזר לשולחן הרבי, כי שמא אתמול היתה סיבה מיוחדת ואולי עכשיו כבר יתהפך מזלו לטובה. אך לאכזבתו, כאשר היה בליל שבת קודש, כך אירע ביום השבת, אשר הרבי ביזהו כל הזמן בבזיונות נוראים, והאורח כיתר החסידים כבר לא יכלו לסבול, והאורח כבר החל להתרגז מאוד על הרבי, למה הוא עושה לו כך, אך יותר מלשתוק לא יכל לעשות כלום.

סיפר זה סיפר הרב ש.ז. פרידמן שליט"א אב"ד סטאנוב לייקווד. הופיע בגליון "נועם שיח"

שמעתי סיפור נורא, שאצל הרה"ק הרבי רבי מאיר'ל מפרעמשלאן זי"ע, היה נוהג לבוא יהודי חשוב תלמיד חכם וירא שמים ובנש"ק, שהרבי קירבו וכיבדו מאוד מאוד, ולפעמים אף היה מכבדו בברכת המזון על הכוס, והגבאים, בראותם את הכבוד הרב שהרבי מכבדו, היו אף הם מכבדים אותו כערכו הרם. פעם אחת נסע היהודי החשוב הזה אל רבו הרבי רבי מאיר'ל זי"ע לשבת קודש. מיד כאשר נכנס לביהמ"ד קירבוהו הגבאים מאוד ונכנסו מיד אל הרבי להודיעו שהיהודי הזה הגיע, אך להפתעתם ולפליאתם הרבה, אמר להם הרבי: מה הוא רוצה ממני, למה הוא בא לכאן? אל תכניסו אותו אלי! הגבאים לא ידעו מה אירע כעת, למה הרבי כה מתנכר אליו, ויצאו ואמרו לו להאורח, שהרבי עסוק כעת ושאינן זמן להיכנס עכשיו ושיבוא לאחר זמן, אך לאחר שהאורח ראה שיהודים אחרים כן נכנסים אל הרבי, הבין שדברים בגו, ואמר להגבאים שיאמרו שוב להרבי שהוא נמצא, ואולי יסכים הרבי שיכנס אליו. הגבאים נכנסו שוב אל הרבי כבקשתו, והודיעו להרבי שהאורח החשוב הגיע, והרבי אמר להם שוב, שאינו יודע למה הוא בא עכשיו, ושיכנס אליו לאחר כל האנשים שבאו להיכנס אליו, והוא יהיה האחרון. כמובן שהדברים לא נעמו לאזנם של הגבאים שלא ידעו מה לומר להאורח, אך לאחר שהבין האורח שהם מסתירים ממנו מה שאמר להם הרבי, אז דרש מהם שיאמרו לו לאלתר מה אמר הרבי, ולא היה איפוא להגבאים ברירה אחרת, ובראש מושפל סיפרו לו דברים כהווייתן, והוסיפו שהם בעצמם אין להם שום מושג למה הרבי כה מתנכר אליו, אך נראה להם שאין ברירה, וחייבים להמתין להיכנס האחרון אל הרבי.

היהודי סבר וקיבל, ולאחר כמה שעות, כאשר אחרוני הממתינים נכנסו ויצאו מהרבי, נכנס אף הוא אל הרבי, ויהי, אך ראה אותו רבי מאיר'ל, הרים עליו בקולו, ושאלו בגערה, למה באת? לך מכאן מיד, וציוה על הגבאים להוציאו מחדרו. המה ראו כן תמהו, מה אירע פתאום, למה התחיל הרבי לזלול כל כך בכבוד היהודי החשוב, אך הם עשו כדבר הרבי גם בלא להבין את מחשבותיו הקדושים. האורח היה מאוד שבור, ולא ידע אם לחזור לביתו או להישאר לשבת קודש, בסוף החליט בדעתו להישאר לשבת קודש, וחשב שמא היה באותו יום איזה יום קשה, או סיבה מיוחדת להתנהגות הרבי כך, ושמא בשב"ק הכל ישתנה ויתהפך

צדק של ונמשל

למה להתקשר לצדיקים

יש החושבים, בשביל מה יש לנסוע אל הצדיק, לשמוע מפיו דברי מוסר ולהידבק בו? הרי יש כמה וכמה ספרי מוסר ועוד ספרים קדושים, המעוררים את לבו של האדם לתשובה ולמעשים טובים, אלמד בהם כראוי ואדבק בהם וירווח לי, ברם לא זו הדרך.

אפשר להמשיך את הדבר לכפרי אחד, שהיה נצרך מאוד לבוא אל המלך ולבקש ממנו דבר נחוץ בשבילו, אולם כידוע אין המלך סובל ריבוי דברים, כי אין זמנו פנוי לשמוע הרבה דיבורים ועניינים ארוכים, והוא אוהב את הקיצור, וקיצור דברים מועט שיחזיק את המרובה. ומנין לו לכפרי פשוט זה את מעלת קיצור הדברים? מה עשה הכפרי, הלך אצל אחד מהשרים הקרובים למלך, אשר הבין בדרך דיבורו של הכפרי הפשוט, וגם ידע כיצד יש לדבר עם המלך, והציע הכפרי לפניו את מבוקשו בלשונו הוא, והשר הביא את הדברים לפני המלך בראוי וכנכון, והכפרי קיבל את מבוקשו.

כן הדבר בענייננו, איזה יהודי לא ירצה להידבק במלכו של עולם, שכולנו זקוקים לעזרתו בכל רגע. אולם לאו כל אדם יכול לגשת אל המלך פנימה, כי צריכים לדעת מה לדבר, וכיצד, ולא כל אדם ראוי לכגון דא. על כן שולח לנו הקב"ה את צדיקי הדור, כדי שנידבק בהם ונביא לפניהם את אשר על לבבנו, ואת משאלותינו בפני הצדיקים, היינו שרי המלך, ויכולים אנו לדבר בשפתנו הפשוטה, והם מבינים אותנו, ויודעים גם כיצד לבוא לפני הקב"ה מלכו של עולם, ולהביא מאתו ית' את התשועה למבקש.

בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א

לאחר השבת חזר האורח לאכסנייתו בפחי נפש, והחליט לחזור לביתו, כשנכנס להיפרד מהרבי, לא רצה הרבי להסתכל עליו, אך פטרו מיד שיצא מחדרו וילך לו לארצו.

בצאתו פגש ברבי אברהם חתנו של הרבי רבי מאיר'ל, ורבי אברהם ראה שהאדם החשוב הזה הוא שבור ורצוף מאוד, ושאל אותו מה קרה לו, למה הוא נראה כל כך רע, השיב לו היהודי, וכי לא ראית מה שהרבי עשה לי כל השבת, ואף עתה צעק עלי ובייש אותי? אמר לו רבי אברהם, באמת גם בעיני נחשב הדבר לפלא גדול, ובפרט שחותני הרבי מכבד מאוד כל אדם באשר הוא, וזהיר מאוד בכבודם, ולכן הציע רבי אברהם, אולי אכנס אל חותני הרבי ואשאלהו על התנהגותו, שמא יש לו איזה קפידה עליך, ושמא יש מה לעשות בנידון, אך היהודי דחה את הצעת רבי אברהם ב'לא רבתי, ואמר לו: אני גמתי עמו, אני נוסע מכאן ואיני רוצה להיות עוד כאן! ונסע לדרכו...

לאחר כמה ימים התקבלה ידיעה מרה בחצרו של הרבי, ונודע להם, אשר היהודי המדובר, כאשר נסע לדרכו עם עגלתו במורד ההר, נטתה העגלה על צידה ונתהפכה, והיהודי הזה נפל מהעגלה ונהרג במיתה משונה רח"ל, הדבר ציער מאוד את כל השומעים, שהכירו את היהודי החשוב הזה, ורבי אברהם חתן הרבי, נכנס מיד אל חותנו לספר לו את הסיפור הנורא על פטירתו הטראגית והנוראה של היהודי הנ"ל. מיד כאשר שמע הרבי את הבשורה הנוראה, החל לזעוק בזעקה גדולה ומרה: אוי וויי, כמה ניסיתי להמתיק את הגזירה הנוראה שנגזרה עליו! - חשבתי שאם היהודי יסבול ביזיונות, הם יכפרו עליו והגזירה תתבטל, כי הוא יהודי כל כך חשוב, בנן של קדושים ותלמיד חכם - פשוט ריחמתי עליו, וחשבתי איך אוכל לבטל את הגזירה, והחלטתי, שאם אגרום לו ביזיונות גדולים, הם יכפרו בעדו והגזירה תתבטל, וחבל שהוא לא קיבל את הביזיונות באהבה...

צ'ין אדם לחברו

מחילה בלב שלם

באחד ממסעותיו למכור את ספריו, קרה להגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שברדתו לרגע מהעגלה לחלץ את אבריו, האיץ העגלון בסוסים וברח בהשאירו אותו לבד באמצע הדרך. ר' ישראל מאיר היה נאלץ ללכת רגלי עד לעיירה. בבואו לעיירה חקר ה"חפץ חיים" היכן מקום מגוריו של העגלון, שילם לו את שכר הנסיעה ומיד שכר עגלה אחרת ועזב את המקום מבלי שיוודע לאיש על ביקורו. הוא נימק את הנהגתו בכך שלא רצה לגרום עגמת נפש לעגלון, הוא בודאי חשב אותו להלך עני ומשום כך הרשה לעצמו להתלוצץ, אולם אם היה ה"חפץ חיים" מתעכב בעיירה עם ספריו, אולי היתה מגיעה השמועה לעגלון שהאיש שהתל בו הוא בן תורה ומוכר ספרים, והוא יצטער על כך מאד. וכדי למנוע ממנו צער זה הסתלק מיד מהעיירה.

ויתר על ארוחתו עבור עניים

מסופר: בימי נעוריו בסלאנט היה הגה"ק רבי ישראל זיע"א, יושב בעליית בית ולומד תורה, ואת מוונותיו היו שולחים לו מבית חותנו על ידי אחי אשתו נער צעיר לימים. בבוקר היה רגיל אותו נער להביא לו עוגות וקפה. פעם לחש ר' ישראל באוני הנער, שבבית המדרש יושבים עניים זקנים שקשה עליהם הלעיטה, ויש למסור להם את העוגות ואילו הוא יכול להסתפק בפת רגילה. הוא

הבין שבני ביתו לא יסכימו לזה, והתנה עם הנער שלא יגלה לאיש את הדבר. ומאו היה נוהג במשך שנים רבות למסור יום יום את עוגתו לעניים הזקנים והוא היה ניזון בלחם שחור.

דאגה לכל אחד

פעם נכנס הגה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א לבית המדרש, ומצא שם תלמיד יושב לבדו כשהבעה קודרת על פניו. מיד נגש אליו "עבדו את ה' בשמחה" נאמר בתהלים כך אמר לתלמידו. אחר כך הכניסו למשרדו והשניים שוחחו יחד זמן מה. תלמיד אחר שהיה נוכח בשעת מעשה נזכר, אינני יודע מה אמר לו ראש הישיבה, אך הוא יצא משם אדם אחר.

איך אפשר לעמוד מנגד לנוכח מצוקה של יהודי

מסופר על הרה"ק רבי אברהם אבא מפייטסבורג זיע"א (יומא דהילולא עשרה בטבת) כאשר התדפקו על דלתותיו גם בשעות כשהיה עסוק בעבודת הקודש שלו, כשהממונים לא רצו להכניסם. הלך בעצמו והכניסם לביתו באמרו: איך יתכן לשמוע קול דופק המבקש פתחו לי ולעמוד מנגד? והיה שגור בפיו לומר, אם יהודי דופק בדלת בשעה שאינה מקובלת, אין לך הוכחה גדולה מזו שכואב לו משהו וזקוק לעזרה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט' טבת
עורא הסופר (ג"א - תמ"ב)
נחמיה בן חכליה
הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור
(תורת חיים - שצ"ב)
יום ראשון י' טבת
זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א תמ"ח)
מלאכי הנביא
הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה)
הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר
מפאריטוב (תרס"ג)
הרה"ק רבי אברהם אבא מפייטסבורג ב"ר יוסף
(תש"נ)
יום שני י"א טבת
הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם - תקמ"ה)
הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלי ב"ר יוחנן
מראחמיסטריווקא (תר"ע)
הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדויקוב
(עטרת יהושע - תרע"ג)
יום שלישי י"ב טבת
הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק
(אור פני משה - תקס"ו)
הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב
(תשי"ד)
יום רביעי י"ג טבת
הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווה ב"ר ישראל
מיוזניץ (תש"א)
יום חמישי י"ד טבת
הרה"ק רבי לוי יצחק מסטעפין ב"ר יוסף
מאוסטילא (תרל"ד)
יום שישי ט"ו טבת
הרה"ק רבי רפאל מבראשיד ב"ר יעקב יעקיל
(תלמיד רבי פינחס מקאריץ תקפ"ו)
הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא ב"ר איתמר
(תשל"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

באחת השנים בשבת פרשת תצוה כיבד הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זיע"א את חתנו הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלי זיע"א (יומא דהילולא י"א טבת) בעליה לתורה אחרון. ה"בית אהרן" בעצמו היה קורא בתורה. ובהגיעו לסיום הפרשה הרים את קולו כשהוא מחוה באצבעו כלפי חתנו "קודש קדשים הוא לה"